

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 marca 2017r. wydanym w sprawie z powództwa M. K. przeciwko Gminie K. Sąd Rejonowy w Brzezinach zasądził od Gminy K. na rzecz powoda kwotę 2845,28 zł w tym: 422,62 zł z odsetkami za opóźnienie od dnia 28 lipca 2016r. do dnia zapłaty oraz 2 422,66 zł z odsetkami za opóźnienie od dnia 28 lipca 2016r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części oraz zasądził od powoda na rzecz Gminy K. kwotę 3027 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

U podstaw powyższego wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że powód zawarł z Gminą K. dwie umowy o wykonanie projektów oświetlenia z nadzorem autorskim w miejscowościach K., ul. (...) – umowa nr (...) i w miejscowości K., ul. (...) – umowa nr (...). Termin wykonania umowy nr (...) określono na dzień 28 lutego 2014r., zaś termin wykonania drugiej umowy na dzień 31 grudnia 2013r. Przedmiotem umowy nr (...) było wykonanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego na budowę oświetlenia ulicznego w miejscowości K. w ulicach (...). Rezultatem, który miał być wydany pozwanemu był komplet dokumentów umożliwiających pozwanemu uzyskanie pozwolenia na budowę, w umowie określono także zakres nadzoru autorskiego. Strony postanowiły, że podczas wykonania prac projektowych oraz realizacji inwestycji będą powiadamiać się o zaistniałych przeszkodach. Na wykonawcę nałożono obowiązek bieżącego informowania zamawiającego w formie pisemnej o postępie i zaawansowaniu prac przy realizacji zamówienia oraz sygnalizowania pojawiającego się zagrożenia i problemów, wyjaśniania ewentualnych wątpliwości, przy usuwaniu których może być pomocne działanie zamawiającego. Wynagrodzenie za wykonanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej określono jako ryczałtowe w kwocie 9852,47 zł brutto. Płatność wynagrodzenia strony ustaliły na 21 dni od dostarczenia prawidłowo wystawionej faktury do siedziby zamawiającego. Strony dopuściły zmiany postanowień umowy w stosunku do treści oferty, w szczególności gdy zajdą uzasadnione przypadki lub inne okoliczności niezależne od zamawiającego lub wykonawcy i konieczna będzie zmiana terminu, zamawiający na wniosek wykonawcy może przedłużyć termin realizacji zamówienia. W umowie podano wypadki, w jakich możliwe będzie dokonanie zmiany terminów realizacji umowy wskazując m.in. na przedłużanie się pozyskiwania wszelkich uzgodnień i decyzji niezbędnych do otrzymania koniecznych uzgodnień i pozwolenia na budowę trwające ponad dwa miesiące od daty złożenia poszczególnych opracowań lub dokumentów do uzgodnienia we właściwej instytucji o okres opóźnienia otrzymania koniecznych uzgodnień i pozwolenia na budowę. Nadto strony przewidziały, że w przypadku niedotrzymania przez wykonawcę terminów umownych zamawiającemu przysługuje prawo zastosowania kar umownych za zwłokę w wysokości 0,2% wartości umowy brutto za każdy dzień zwłoki. Zastrzeżono, że wszelkie zmiany i uzupełnienia umowy mogą być dokonywane wyłącznie w formie pisemnego aneksu, podpisanego przez obie strony. W dniu 14 kwietnia 2014r. powód złożył zamawiającemu oświadczenie wraz z opracowaną dokumentacją projektowo kosztorysową, zaś 28 lipca 2014r. przekazał projekt tymczasowej organizacji ruchu w wersji papierowej i w wersji elektronicznej. W piśmie z dnia 2 grudnia 2014r. wykonawca informował zamawiającego, że powody nieterminowej realizacji prac projektowych były niezależne od wykonawcy i nie ponosił on za nie odpowiedzialności, jak również z tego powodu wnosi o nieobciążanie go karami umownymi. Powód wskazał na otrzymanie w dniu 4 lutego 2014r. pozytywnie zaopiniowanej dokumentacji z Zakładu (...) w Ł. z niezbędnymi informacjami technicznymi oraz w dniu 7 kwietnia 2014r. opinii projektowej, po upływie ponad 3 miesięcy od złożenia dokumentacji projektowej linii kablowej oświetlenia ulicznego w Zespole (...) Dokumentacji Projektowej przy Starostwie Powiatowym w Ł.. Dnia 7 stycznia 2014r. powód wystąpił do dysponenta mediami (...) z zapytaniem o zasilanie ulic objętych pracami, odpowiedź otrzymał 3 lutego 2014r. W dniu 28 listopada 2014r. powód wystawił fakturę VAT nr (...)r. na kwotę 9852,47 zł. Dnia 23 grudnia 2014r. Gmina K. wystawiła notę księgową, w której obciążyła powoda kwotą 4176,40 zł tytułem kary umownej za zwłokę w realizacji umowy nr (...) w wysokości 0,2% za każdy dzień zwłoki, za okres od 1 stycznia 2014r. do 31 lipca 2014r. Pismem doręczonym 29 marca 2016r. powód wezwał pozwaną Gminę do zapłaty 4176,40 zł tytułem brakującego wynagrodzenia.

Nadto Sąd Rejonowy ustalił, że w odniesieniu do umowy nr (...) jej przedmiotem było wykonanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego na budowę oświetlenia ulicznego ulicy (...) w K.. Rezultatem,

który miał być wydany pozwanemu był komplet dokumentów umożliwiających pozwanemu uzyskanie pozwolenia na budowę. Strony zobowiązały się wzajemnie podczas wykonywania prac projektowych, jak również w trakcie realizacji inwestycji powiadamiać się na piśmie o zaistniałych przeszkodach, przy czym na wykonawcę zostały nałożone w związku z tym obowiązki analogiczne jak w opisanej wyżej umowie. Przedmiot umowy, zgodnie z zawartym aneksem miał być wykonany do dnia 28 lutego 2014r. Strony dopuściły zmiany postanowień umowy w stosunku do treści oferty we wskazanych wypadkach, w szczególności, jeśli zajdą uzasadnione przypadki lub inne okoliczności niezależne od zamawiającego lub wykonawcy i konieczna będzie zmiana terminu realizacji zamówienia, zamawiający na wniosek wykonawcy może przedłużyć termin realizacji zamówienia. W sposób analogiczny, jak w umowie opisanej wyżej wskazano sytuacje, w których możliwa jest zmiana terminów realizacji umowy. W umowie zastrzeżono, że w przypadku niedotrzymania przez wykonawcę terminów umownych zamawiającemu przysługuje prawo zastosowania kar umownych za zwłokę w wysokości 0,2 % wartości umowy brutto za każdy dzień zwłoki. Nadto zastrzeżono, że wszelkie zmiany i uzupełnienie umowy mogą być dokonywane wyłącznie w formie pisemnego aneksu, podpisanego przez obie strony. Powód informował pozwanego o przedłużającym się terminie uzyskania wstępnej zgody na dysponowanie nieruchomością, to jest działką (...) na cele budowlane, co miało wpływ na uzyskanie warunków przyłączeniowych od (...), a w konsekwencji na złożenie wniosku o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego. Pismami z dnia 14 lutego 2014r., 25 marca 2014r. i 4 maja 2015r. pozwany wzywał wykonawcę do złożenia dokumentacji projektowo – kosztorysowej informując, że zostaną naliczone kary umowne za zwłokę w realizacji umowy. W odpowiedzi powód w piśmie z dnia 27 maja 2015r. poinformował, że w trakcie realizacji prac projektowych zmienił się zakres prac objętych umową, poza terenem kolejowym zamkniętym doszło 100m linii kablowej. W związku z tym powód zwrócił się o przygotowanie aneksu do umowy. Pozwany nie wyraził zgody informując, że zmiana terminu wykonania umowy po upływie terminu umownego nie jest możliwa, nadto podkreślił, że wcześniej wykonawca nie sygnalizował problemów z wykonaniem umowy i kolejny raz wyznaczył wykonawcy nieprzekraczalny termin wykonania umowy do 20 sierpnia 2015r. Dnia 4 sierpnia 2015r. wykonawca przekazał pozwanemu kompletną dokumentację projektową z pozwoleniem na budowę wraz z oświadczeniem i wykazem przekazanej dokumentacji. Dnia 23 grudnia 2015r. powód wystawił fakturę VAT na kwotę 12 430 zł z terminem płatności do dnia 15 stycznia 2016r. Notą księgową z dnia 31 grudnia 2015r. zamawiający obciążył wykonawcę kwotą 12 976,92 zł tytułem kary umownej za zwłokę za okres od 1 marca 2014r. do 4 sierpnia 2015r. i po potrąceniu z należnością wynikającą z faktury wezwał wykonawcę do wpłacenia kwoty 546,92 zł jako reszty kary umownej należnej zamawiającemu.

Dokonując oceny zebranych dowodów Sąd Rejonowy wskazał, że zeznania świadków potwierdziły prawidłowość wykonanych przez powoda prac, jak i utrzymywanie stałego kontaktu z pozwaną. Sąd Rejonowy podkreślił, że dla prawidłowego wykonania umowy (...) koniecznym było sporządzenie dokumentacji projektowej na budowę sieci kablowej elektroenergetycznej oświetlenia na styku ulic (...) na działkach (...) wraz z decyzją o pozwoleniu na budowę oraz ulic (...) – 3 M.. Czynności z tym związane znacznie wpłynęły na przedłużenie się procesu projektowego, z czego musiały sobie zdawać sprawę obie strony umowy, a co potwierdzają rozmowy telefoniczne i drogą elektroniczną prowadzone z przedstawicielem strony pozwanej dotyczące dodatkowego słupa oraz o dystrybutora energii. Sąd Rejonowy wskazał, że z korespondencji tej wyraźnie wynika, że to nie powód samodzielnie rozszerzył zakres robót, wykonawca działał w ścisłym porozumieniu z osobami podejmującymi decyzje w Gminie K.. Osoba działająca w imieniu pozwanej Gminy, inspektor zeznający w charakterze świadka potwierdził konieczność uzyskania pozwoleń i decyzji, jako elementów niezbędnych do prawidłowego wykonania umowy. Zdaniem Sądu Rejonowego przez to wykonawca nie może ponosić wyłącznej odpowiedzialności za opóźnienie w realizacji umowy, należało bowiem przyjąć, że wykonawca wykazał się wyjątkową starannością, dbałością o interesy zamawiającego przyjmując zwiększony zakres robót bez zwiększenia wynagrodzenia.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Rejonowy przyjął, że strony wiązały umowy mieszane, do których, z uwagi na przewagę prac związanych z wykonaniem dokumentacji projektowo – kosztorysowej, przy niewielkiej aktywności wykonawcy przy czynnościach nadzoru autorskiego, należało stosować przepisy dotyczące umowy o dzieło. Sąd Rejonowy uznał, że wszystkie elementy istotne umowy o dzieło znajdują swe odbicie w postanowieniach umów zawartych przez strony. W umowach strony zmierzały bowiem do osiągnięcia konkretnego rezultatu, zaś część umowy dotycząca nadzoru autorskiego nie dominowała nad efektem w postaci projektu, nie wymagała licznych, długotrwałych

czynności, jak pozyskiwanie dokumentów w związku z projektem, bez których projekt nie mógł być zrealizowany. Z tego względu Sąd Rejonowy uznał, że do obu umów winny znaleźć zastosowanie przepisy dotyczące umowy o dzieło.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, Sąd Rejonowy uznał go za niezasadny. Tenże Sąd wskazał, że termin przedawnienia roszczeń z umowy o dzieło wynosi dwa lata, a datą początkową tego terminu jest dzień oddania dzieła. Odwołując się do regulacji art. 646 k.c. Sąd Rejonowy uznał, że powód przedstawił dzieło z umowy (...) do dyspozycji zamawiającego dnia 28 lipca 2014r., zatem jeszcze przed upływem dwóch lat liczonych do daty umownej, dlatego termin przedawnienia należy liczyć od dnia 28 lipca 2014r., wobec czego wniesienie pozwu w dniu 28 lipca 2016r. nastąpiło przed upływem terminu przedawnienia, w ostatnim dniu tego terminu. W odniesieniu do umowy (...) dzieło zostało oddane 4 sierpnia 2015r., zatem przed upływem dwóch lat od terminu umownego, termin przedawnienia liczony od daty oddania dzieła nie upłynął przed wniesieniem pozwu.

Dokonując oceny zasadności naliczenia kary umownej przez pozwanego Sąd Rejonowy oparł się na regulacji art. 483 § 1 k.c. W tym kontekście tenże Sąd uznał, iż powód wykazał brak zawinienia w przekroczeniu terminu wykonania umowy (...) aż do dnia 7 kwietnia 2014r., zaś co do umowy (...), do dnia 7 stycznia 2015r. Do wskazanych terminów przedłużały się czynności związane z samym procesem projektowania, za które powód w żaden sposób nie ponosił winy. Z tego względu dopiero od wskazanych dat można było rozważać czy powód dochował warunków umowy, zwłaszcza, że zamawiający mógł mieć wiedzę o wszystkich wcześniejszych czynnościach dotyczących pozyskania koniecznych dokumentów z doręczanych decyzji i wydawanych przez samego pozwanego decyzji niezbędnych do sporządzenia projektu. Co do wskazanych okresów brak było podstaw do przyjęcia, że powód dopuścił się nieuzasadnionej bezczynności, zwłaszcza, że zamawiający był zainteresowany pozyskaniem projektu i nie korzystał z prawa odstąpienia od umowy. Wobec powyższe brak podstaw do obciążenia powoda karami umownymi za wskazane okresy. Ocena ta wypada odmiennie w odniesieniu do okresów po 7 kwietnia 2014r. i po 7 stycznia 2015r., odpowiednio dla każdej z umów. Po wymienionych datach powód powinien poinformować wykonawcę o potrzebie podpisania aneksu do umów czego nie uczynił we właściwym czasie. Okres opóźnienia liczony od 7 kwietnia 2014r. do dnia 28 lipca 2014r. to 112 dni. Stosując metodę obliczenia wysokości kary umownej na podstawie umowy, stawka dzienna winna wynosić 19,70 zł, zaś kara umowna za wskazany okres opóźnienia – 2 236,64 zł. O taką kwotę winno być pomniejszone wynagrodzenie umowne określone na 9852,47 zł, zatem powodowi należy się z tego tytułu kwota 7615,83 zł. Ponieważ pozwany obciążał powoda kwotą 4176,40 zł powinien wypłacić powodowi brakujące wynagrodzenie w kwocie 1939,76 (4176,40 zł – 2 236,64 zł). W przypadku drugiej umowy o nr (...) okres opóźnienia dający podstawę do naliczenia kary umownej między 7 stycznia 2015r. a 4 sierpnia 2015r. to 209 dni. Stawka dzienna kary umownej wynosić winna 24,86 zł (12 430 zł x 0,2%), wobec czego kara umowna zamyka się w kwocie 5 195,74 zł. Z tego względu pozwany winien wypłacić powodowi wynagrodzenie w kwocie 7 234,26 zł (12 430 zł – 5 195,74 zł).

Sąd Rejonowy przy tym wskazał, że w toku orzekania doszło do błędów rachunkowych, wobec czego wadliwie obliczono dni opóźnienia w przypadku obu umów, co skutkowało nieprawidłową wysokością zasądzonych na rzecz powoda kwot oraz wadliwego rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Sąd Rejonowy wyjaśnił, że przedstawione w uzasadnieniu orzeczenia wyliczenia obrazują prawidłowe obliczenie należności oraz podkreślił, że niezgodnie ze swoim zamiarem przyjął błędne wielkości co do liczby dni opóźnienia w odniesieniu do obu umów. Ostatecznie należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda zgodnie z wolą przyjętą przy orzekaniu kwotę 1939,76 zł oraz kwotę 7234,26 zł, a zatem łącznie 9 174,02 zł. Powyższe oznacza, że powód wygrał sprawę w 55%, wobec czego, stosownie do wyniku sprawy winna być na jego rzecz zasądzona od pozwanego kwota 938,75 zł z tytułu kosztów procesu, odpowiednio do regulacji art. 100 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wywiódł powód zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo oraz rozstrzygającej o kosztach procesu. Apelujący zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

a/ naruszenie prawa materialnego, to jest:

- art. 627 k.c. przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 422,62 zł, mimo uznania, że pozwana winna wypłacić powodowi brakujące wynagrodzenie z tytułu umowy nr (...) w kwocie 1939,76 zł, a także przez zasądzenie

od pozwanej na rzecz powoda kwoty 2 422,66 zł mimo uznania, że pozwana winna wypłacić powodowi brakujące wynagrodzenie z tytułu umowy (...) w kwocie 7234,26 zł.;

- art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 476 k.c. przez zasądzenie od pozwanej odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 422,62 zł dopiero od dnia 28 lipca 2016r., a nie od dnia 25 grudnia 2014r. a także przez zasądzenie od pozwanej odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 2 422,66 zł dopiero od dnia 28 lipca 2016r., a nie od dnia 16 stycznia 2016r.;

b/ naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 k.p.c. w związku z art. 65 k.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów i uznanie, że powód w zakresie realizacji umowy nr (...) wykazał brak zawinienia w przekroczeniu terminu jej wykonania jedynie do dnia 7 kwietnia 2014r., a nie do dnia 28 lipca 2014r., a w zakresie realizacji umowy (...) wykazał brak zawinienia w przekroczeniu terminu jej wykonania jedynie do dnia 7 stycznia 2015r., a nie do dnia 4 sierpnia 2015r., w sytuacji gdy strony złożyły zgodne oświadczenia woli w przedmiocie zmiany umowy nr (...) w zakresie terminu oddania dzieła.

Powołując się na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez:

1. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda dalszej kwoty 13 671,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami, w tym odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

- 3 753,78 zł od dnia 25 grudnia 2014r. do dnia zapłaty;

- 10 007,34 zł od dnia 16 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

2. zasądzenie odsetek ustawowych, w tym odsetek ustawowych za opóźnienie od uwzględnionej kwoty 422,62 zł od dnia 25 grudnia 2014r. do dnia 27 lipca 2016r.;

3. zasądzenie odsetek ustawowych, w tym odsetek ustawowych za opóźnienie, od uwzględnionej kwoty 2 422,66 zł od dnia 16 stycznia 2016r. do dnia 27 lipca 2016r.

Nadto skarżący wniósł o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje wedle norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie w części.

Odnosząc się do zarzutów sformułowanych przez apelującego w pierwszej kolejności należy rozważyć podnoszone przez stronę uchybienia natury procesowej w toku postępowania przed Sądem I instancji, bowiem ocena zastosowania norm prawa materialnego może być dokonana wyłącznie na gruncie prawidłowych ustaleń faktycznych.

Podnoszony przez skarżącego zarzut dokonania przez Sąd I instancji oceny dowodów z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. w okolicznościach niniejszej sprawy jest nieuzasadniony. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że zarzut wadliwej oceny dowodów może być uznany za zasadny tylko wówczas, gdy brak jest logiki w powiązaniu wniosków z zebranymi dowodami bądź, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza zasady logiki albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych, praktycznych związków przyczynowo – skutkowych. Dla podważenia przeprowadzonej przez sąd oceny dowodów nie jest więc wystarczające przedstawienie alternatywnych wniosków co do kształtu stanu faktycznego w oparciu o własną ocenę dowodów, ale trzeba podważyć prawidłowość dokonanej przez sąd oceny wskazując, że jest ona wadliwa w rozumieniu wyżej przytoczonym. W przeciwnym razie analizowany zarzut sprowadza się do polemiki ze stanowiskiem wyrażonym przez sąd, co jednak nie jest wystarczające do wzruszenia kwestionowanego rozstrzygnięcia. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie.

Wbrew twierdzeniom skarżącego zebrane dowody nie dawały podstaw do uznania, że cały okres opóźnienia w realizacji umowy nr (...) oraz umowy nr (...) wynikał z okoliczności niezawinionych przez stronę powodową. Forsując powyższe stanowisko skarżący pomija, że ani w pozwie, ani też w późniejszym etapie postępowania nie wyjaśniono szczegółowo przyczyn oraz okoliczności powodujących dalsze opóźnienie w realizacji obu umów, mimo uzyskania przez powoda koniecznych decyzji oraz opinii właściwych organów. Z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy nie wynika, jakie były dalsze czynności konieczne do wykonania po uzyskaniu decyzji Starosty (...) Wschodniego z dnia 7 stycznia 2015r. o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę sieci kablowej elektroenergetycznej oświetlenia ulicznego ulicy (...) w K. na działkach o nr ewidencyjnych 62/8 i 135 oraz zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę sieci kablowej elektroenergetycznej oświetlenia ulicznego ulic (...) – 3 M. w K. na działkach o nr ewidencyjnych 38/2, 41, 129/2. Powód nie wskazał z jakich przyczyn, mimo wydania powyższych decyzji do oddania dzieła doszło dopiero w dniu 4 sierpnia 2015r. (por. pismo – k. 84), w szczególności powód nie przedstawił dowodów, z których wynikałoby, że dalsze opóźnienie w realizacji umowy nr (...) było wynikiem okoliczności przez niego niezawinionych. Jednocześnie, mimo postanowień umowy przewidujących możliwość przedłużenia terminu realizacji umowy i podpisania przez strony jednego aneksu do przedmiotowej umowy, którym przedłużono termin realizacji do dnia 28 lutego 2014r., powód nie wystąpił z kolejnym wnioskiem o zmianę terminu wykonania umowy. Pismo w tym przedmiocie wystosował do pozwanej Gminy dopiero w dniu 27 maja 2015r., a zatem już po upływie terminu wykonania umowy zgodnie z podpisanym aneksem, a także po upływie kilku miesięcy od uzyskania niezbędnych decyzji administracyjnych. W tym stanie rzeczy zgodzić się należy z Sądem Rejonowym, że okres opóźnienia do chwili uzyskania przedmiotowych decyzji administracyjnych, które w świetle umowy z dnia 20 maja 2013r. o nr (...) były niezbędne dla jej wykonania (por. § 3 pkt 13 umowy) nie może nieść dla powoda negatywnych skutków. Jednakże co do dalszego okresu opóźnienia powód nie wykazał, by wynikał on z okoliczności od niego niezależnych bądź leżących po stronie pozwanej. Jednocześnie cała korespondencja stron prowadzona drogą elektroniczną załączona do akt dotyczy okresu poprzedzającego wydanie przedmiotowych decyzji i nie odnosi się do okresu po 7 stycznia 2015r. (por. wydruk korespondencji elektronicznej – k. 26 – 29), zaś pismo powoda z wnioskiem o przygotowanie aneksu do umowy nr (...) datowane jest na 27 maja 2015r., a zatem zostało wystosowane po upływie terminu realizacji umowy zgodnie z aneksem do umowy (28 lutego 2014r.), ale też po upływie kilku miesięcy od uzyskania niezbędnych decyzji administracyjnych (por. pismo – k. 32).

Nie ma też racji skarżący twierdząc, że na podstawie zebranych dowodów można wywieść wniosek, iż strony dokonały zgodnie zmiany umowy nr (...) w zakresie terminu jej wykonania i zmieniły termin oddania dzieła na dzień 20 sierpnia 2015r. Istotnie kolejnymi pismami pozwana Gmina wzywała powoda do oddania przedmiotu umowy wyznaczając kolejne terminy, jednakże skarżący pomija, że jednocześnie zastrzegano, że będą naliczane kary umowne z tytułu zwłoki w realizacji umowy. Wyznaczanie kolejnych terminów w takiej sytuacji pochytywać należy za informację dla drugiej strony, w jakim czasie może uchronić się przed skutkami niewykonania umowy, natomiast z powyższego nie wynika wola zamawiającego zmiany terminu wykonania umowy z naruszeniem postanowień umownych. Nie należy pomijać, że zgodnie z umową nr (...) wszelkie zmiany i uzupełniania umowy wymagały zachowania formy pisemnej. W powyższych okolicznościach nie można przypisywać pozwanej Gminie woli zmiany umowy, zwłaszcza gdy zważyć, że w odniesieniu do tej właśnie umowy o nr (...) doszło do podpisania aneksu modyfikującego termin realizacji umowy, co oznacza, że w wypadku istnienia po obu stronach zgodnej woli zmiany terminu wykonania umowy, strony podejmowały odpowiednie ku temu działania w zgodzie z treścią zawartej umowy i dochowując zastrzeżonych w niej wymogów formalnych. Nadto wskazać trzeba, że niezastrzeżenie rygору nieważności dla formy pisemnej wymaganej dla zmiany umowy oznacza, że skutkiem niezachowania tejże formy są ograniczenia dowodowe z art. 74 § 1 k.c. Jednocześnie zaznaczyć trzeba, że nie zachodził żaden z wyjątków przewidzianych art. 74 § 2 k.c.. Z powyższego wynika, że pisemny aneks w przedmiocie zmiany terminu realizacji umowy nie może być zastąpiony zeznaniami świadków i powoda, jak chciałby skarżący, w sytuacji gdy strona pozwana zaprzeczyła, by doszło do uzgodnień co do zmiany terminu wykonania umowy ustalonego w drodze podpisania aneksu do umowy nr (...).

Analogicznie argumenty odnoszą się do okoliczności realizacji umowy nr (...). Niezbędne w świetle umowy decyzje administracyjne o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, polegającej na budowie sieci oświetlenia ulicznego w obrębie K. na terenie gminy K. powód uzyskał 23 grudnia 2013r. Zgodnie z umową koniecznym było także uzyskanie

opinii Zespołu (...) Dokumentacji Projektowej w przedmiocie uzgodnienia lokalizacji obiektu w postaci linii kablowej oświetlenia ulicznego wraz z słupami. Wskazane opinie dotyczące lokalizacji w obrębie K., ul. (...) zostały wydane 7 kwietnia 2014r., a zgodnie § 3 pkt e, ich uzyskanie było koniecznym elementem realizacji umowy (por. opinie (...) k. 45, 48, 51). Jednakże powód nie wykazał, by dalsze opóźnienie w realizacji umowy było wynikiem okoliczności przezeń niezawinionych. Korespondencja stron prowadzona drogą elektroniczną dotyczy okresu wcześniejszego, powód nie wystąpił też o podpisanie aneksu i przedłużenie realizacji umowy, ku czemu istniały podstawy, gdyby dotyczyło to okoliczności od powoda niezależnych, a to na podstawie § 10 pkt 2 ppkt b i c umowy. Powód nie wystąpił jednak z wnioskiem o podpisanie aneksu do umowy, wniosek taki sformułował dopiero w piśmie z dnia 2 grudnia 2014r., a zatem znacznie po upływie umownego terminu wykonania umowy (31 grudnia 2013r.) oraz faktycznego przekazania przedmiotu umowy dnia 28 lipca 2014r. Tak więc również w wypadku umowy nr (...), o ile zgodzić się trzeba z Sądem I instancji, iż okres opóźnienia w realizacji umowy do czasu uzyskania niezbędnych decyzji i opinii, to jest do dnia 7 kwietnia 2014r. nie może nieść negatywnych konsekwencji dla powoda, gdyż opóźnienie wyniknęło z okoliczności od powoda niezależnych, o tyle nie można zgodzić się ze skarżącym, by uwolnił się od odpowiedzialności z tytułu dalszego opóźnienia w realizacji umowy.

Z tych wszystkich względów zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. w związku z art. 65 k.c. podniesiony w apelacji należy uznać za chybiony. W pozostałym zakresie ustalenia faktyczne poczynione w toku postępowania pierwszoinstancyjnego nie były kwestionowane, a jako że były wynikiem prawidłowej oceny zebranego materiału dowodowego Sąd Okręgowy w pełni je podziela przyjmując za własne. Zostały one uzupełnione jedynie o ustalenie, że faktura wystawiona przez powoda dnia 23 grudnia 2015r., dotycząca umowy nr (...) była dostarczona pozwanej Gminie dnia 29 grudnia 2015r., zaś faktura z dnia 28 listopada 2014r. odnosząca się do umowy nr (...) została dostarczona stronie pozwanej dnia 8 grudnia 2014r. (faktura wraz z prezentatą Urzędu Miejskiego w K. – k. 86; kopia faktury opatrzonej podpisem pracownika Urzędu Miejskiego w K. – k. 56)

Zasadnym okazał się zarzut naruszenia prawa materialnego, który skarżący uzasadnił trafnie odwołując się do treści pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia.

Podkreślić trzeba, że kwalifikacja prawna umów łączących strony nie była przez skarżącego kwestionowana, z uwagi na kierunek apelacji i regulację art. 384 k.p.c. nie było też podstaw, by weryfikować prawidłowość oceny zgłoszonego w sprawie zarzutu przedawnienia.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do oceny czy doszło do wygaśnięcia wierzytelności powoda z tytułu wynagrodzenia w związku potrąceniem przez stronę pozwaną wierzytelności z tytułu kar umownych naliczonych na podstawie postanowień umów łączących strony. Innymi słowy należało rozstrzygnąć czy stronie pozwanej istotnie służyła wierzytelność z tytułu kar umownych w kwotach przedstawionych do potrącenia, to jest w kwocie 12 976,92 zł na podstawie umowy nr (...) oraz w kwocie 4 176,40 zł na podstawie umowy nr (...).

Zgodnie z art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).

Każda z umów zawartych przez strony przewidywała zastrzeżenie kary umownej na rzecz zamawiającego na wypadek niedotrzymania terminów umownych przez wykonawcę w wysokości 0,2% wartości umowy brutto za każdy dzień zwłoki. Odwołanie się przez stronę pozwaną do postanowień umowy w tym względzie było zasadne w zakresie, w jakim niedotrzymanie terminów realizacji umowy było zawinione przez powoda, to jest w zakresie w jakim doszło do zwłoki w wykonaniu umowy przez powoda, bowiem do tego terminu strony odwołały się w treści każdej z umów (§ 11 pkt 1 umowy (...) oraz § 11 pkt 1 umowy nr (...)).

Zgodnie z art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Jak wynika z orzecznictwa obowiązek zapłaty kary umownej zastrzeżonej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania jest niezależny od istnienia i wysokości szkody po stronie wierzyciela (tak Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003r., III CZP 61/03, OSNC 2004/5/69). Dłużnik natomiast

może się zwolnić od obowiązku zapłaty kary umownej, jeżeli wykaże, iż niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, bowiem odpowiedzialność dłużnika z tytułu kary umownej jest warunkowana przesłankami odpowiedzialności przewidzianej art. 471 k.c. (tak W. Popiołek w: Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. K. Pietrzykowskiego, Warszawa 2005r., tom II, s. 69 wraz z cytowanym orzecznictwem).

Jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, okres opóźnienia w realizacji umowy nr (...) do dnia 7 stycznia 2015r. nie może być kwalifikowany, jako zawinione nienależyte wykonanie zobowiązania przez powoda. Wcześniej wyjaśniono, że do tego dnia trwały czynności związane z uzyskaniem niezbędnych w świetle umowy decyzji administracyjnych. Podstawy do naliczenia kary umownej dawało natomiast dalsze opóźnienie powoda w realizacji umowy, to jest do czasu oddania przedmiotu umowy w dniu 4 sierpnia 2015r. Trafnie więc wywiódł Sąd Rejonowy w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia, że prawidłowa ocena ustalonego stanu faktycznego w kontekście regulacji 483 k.c. i 484 § 1 k.c. prowadzi do stwierdzenia, że kara umowna należy się zamawiającemu za okres opóźnienia w wykonaniu umowy od dnia 7 stycznia 2015r. do dnia 4 sierpnia 2015r., to jest za okres 209 dni. Zgodnie z określonym w umowie nr (...) sposobem obliczenia kara umowna należna pozwanej Gminie wynosi 5195,74 zł ($12\,430\text{ zł} \times 0,2\% = 24,86\text{ zł}$; $24,86\text{ zł} \times 209\text{ dni} = 5195,74\text{ zł}$). W takim tylko zakresie pozwanej Gminie służyła wierzytelność z tytułu kary umownej przedstawiona do potrącenia, a więc w tej tylko części doszło do wygaśnięcia wierzytelności powoda z tytułu należnego mu wynagrodzenia na skutek potrącenia, odpowiednio do art. 498 § 2 k.c. Oznacza to, że tytułem wynagrodzenia na podstawie umowy (...) oraz art. 627 k.c. na rzecz powoda winna być zasądzona kwota 7234,26 zł ($12\,430\text{ zł} - 5195,74\text{ zł}$).

Odpowiednio na gruncie drugiej umowy nr (...) nie było podstaw do naliczania kary umownej w związku z opóźnieniem jej realizacji do czasu uzyskania przez powoda niezbędnych decyzji administracyjnych i opinii, co jak wcześniej wskazano, nastąpiło dnia 7 kwietnia 2014r. Podstawy do naliczenia kary umownej istniały w związku z dalszym opóźnieniem powoda w wykonaniu umowy, to jest do czasu oddania przedmiotu umowy w dniu 28 lipca 2014r. Także i w tym wypadku zasadnie wskazał Sąd Rejonowy w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia, że prawidłowa ocena ustalonego stanu faktycznego w kontekście regulacji 483 k.c. i 484 § 1 k.c. prowadzi do stwierdzenia, że kara umowna należy się zamawiającemu za okres opóźnienia w wykonaniu umowy od dnia 7 kwietnia 2014r. do dnia 28 lipca 2014r., to jest za okres 112 dni. Zgodnie z określonym w umowie nr (...) sposobem obliczenia, kara umowna należna pozwanej Gminie wynosi 2206,40 zł ($9\,852,47\text{ zł} \times 0,2\% = 19,70\text{ zł}$; $19,70\text{ zł} \times 112\text{ dni} = 2206,40\text{ zł}$). W takim więc tylko zakresie pozwanej Gminie służyła wierzytelność z tytułu kary umownej przedstawiona do potrącenia i tylko w tej części doszło do wygaśnięcia wierzytelności powoda z tytułu należnego mu wynagrodzenia na podstawie art. 498 § 2 k.c. Skoro pozwana Gmina pomniejszyła wynagrodzenie powoda z umowy (...) o 4176,40 zł, w sytuacji gdy zasadnym było potrącenie jedynie kwoty 2 206,40 zł, tytułem wynagrodzenia na podstawie umowy (...) oraz art. 627 k.c. na rzecz powoda winna być zasądzona suma 1970 zł ($4176,40\text{ zł} - 2206,40\text{ zł}$).

Jednocześnie nie można zgodzić się z twierdzeniem skarżącego, który podnosił, że skorzystanie przez pozwaną Gminę z uprawnienia do żądania kar umownych jest nadużyciem prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c. Zachowanie strony pozwanej nie nosi cech nadużycia prawa podmiotowego, zwłaszcza gdy zważyć, że powód dysponował instrumentami chroniącymi go przed skutkami zastrzeżenia kar umownych w obu umowach. Jak wcześniej podkreślano, strony przewidziały możliwość zmiany umowy w zakresie terminu jej wykonania, wymagało to od powoda podjęcia działań zmierzających do podpisania przez strony aneksu do umowy. Powód nie podjął jednak działań w tym kierunku we właściwym czasie, a zatem nie skorzystał z mechanizmów ochronnych przewidzianych w obu umowach, wobec czego nie można czynić zarzutu stronie pozwanej, iż w tej sytuacji skorzystała z uprawnień służących jej na podstawie zawartych umów.

Podsumowując powyższe rozważania, powództwo obejmujące roszczenie o zapłatę wynagrodzenia z tytułu wykonania umów zawartych przez strony podlegało uwzględnieniu w łącznej kwocie 9 204,26 zł ($7234,26\text{ zł} + 1970\text{ zł}$). Dalej idące żądanie, wobec skutecznego potrącenia przez pozwanego wierzytelności powoda z wierzytelnościami z tytułu kar umownych, podlegało oddaleniu, jako niezasadne.

Termin płatności wynagrodzenia z tytułu wykonania umów zawartych przez strony został określony w obu umowach w sposób jednakowy. Zgodnie z postanowieniami umownymi należność na rzecz wykonawcy z tytułu realizacji robót miała być płatna w ciągu 21 dni od dostarczenia prawidłowo wystawionej faktury do siedziby zamawiającego. Znajdująca się w aktach faktura dotycząca umowy (...) opiewająca na kwotę 12 430 zł opatrzona jest prezentatą pozwanej Gminy z dnia 29 grudnia 2015r. (por. faktura – k. 86), co oznacza, że w tym dniu została dostarczona do siedziby zamawiającego. Wobec powyższego termin płatności zastrzeżony w umowie upłynął wraz dniem 19 stycznia 2016r., zatem pozwana Gmina od dnia następnego popadła w opóźnienie ze spełnieniem świadczenia w zakresie kwoty 7234,26 zł należnej powodowi. Zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. z tego tytułu należą się powodowi odsetki od wskazanej kwoty począwszy od dnia 20 stycznia 2016r. Znajdująca się w aktach sprawy faktura dotycząca umowy nr (...) opiewająca na kwotę 9852,47 zł opatrzona jest podpisem osoby przyjmującej fakturę w Urzędzie Miejskim w K. dnia 8 grudnia 2014r. (por. faktura – k. 56). Termin płatności wynagrodzenia w tejże umowie został określony w sposób tożsamy, jak wyżej przytoczono i liczony od dnia przyjęcia faktury przez pracownika pozwanej upłynął wraz z dniem 29 grudnia 2014r. Pozwany popadł więc w opóźnienie ze spełnieniem świadczenia należnego powodowi od dnia następnego, co oznacza, że odsetki od kwoty 1970 zł należą się powodowi począwszy od dnia 30 grudnia 2014r.

Zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. okazał się więc zasadny, choć nie co do całego okresu wskazanego w apelacji, gdyż skarżący nie uwzględnił formułując ów zarzut przytoczonych postanowień umownych dotyczących terminu płatności wynagrodzenia. W zakresie wyżej przedstawionym roszczenie o zapłatę odsetek podlegało uwzględnieniu, zaś dalej idące żądanie z tego tytułu winno być oddalone, jako bezzasadne.

Rozstrzygając o roszczeniu z tytułu odsetek wynikających z opóźnienia należało uwzględnić zmianę art. 481 § 2 k.c. obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016r., a to na mocy art. 2 pkt 2a i art. 56 i 57 ustawy z dnia 9 października 2015r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015r., poz. 1830). Z tego względu za okres do dnia 1 stycznia 2016r. należało zasądzić odsetki w wysokości ustawowej, zaś począwszy od tego dnia odsetki ustawowe za opóźnienie zgodnie z art. 481 § 2 k.c. w obecnym brzmieniu.

Opisany wynik oceny okoliczności niniejszej sprawy w kontekście norm prawa materialnego oznacza, że zasadnym jest również zarzut apelacji dotyczący wadliwości rozstrzygnięcia o kosztach procesu w zaskarżonym wyroku. Żądanie powoda okazało się bowiem zasadne w 55,4 %. Stosownie do art. 100 k.p.c. zdanie pierwsze w takiej też części koszty procesu winny obciążać stronę pozwaną.

W toku postępowania pierwszoinstancyjnego powód poniósł koszty w łącznej kwocie 5648 zł obejmującej opłatę od pozwu (831 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa (4817 zł) ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800) w brzmieniu obowiązującym do dnia 27 października 2016r., a to na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. zmieniającego przytoczone wcześniej rozporządzenie (Dz. U. z 2016r., poz. 1668). Pozwany poniósł wydatek wyłącznie z tytułu kosztów zastępstwa procesowego (4800 zł) w kwocie ustalonej na podstawie przytoczonych wyżej przepisów.

Łącznie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym strony poniosły koszty w kwocie 10 448 zł, z czego 55,4 % winien ponieść pozwany. Na podstawie art. 100 k.p.c. zdanie pierwsze powodowi należy się więc kwota 988 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, stanowiąca różnicę między kosztami obciążającymi pozwanego a przezeń poniesionymi, po zaokrągleniu do pełnego złotego ($10\,448 \times 55,4\% = 5788,19$ zł; $5788,19$ zł – 4800 zł = 988,19 zł).

Stosownie do opisanego wyniku kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy dokonał jego zmiany, orzekając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. jak w punkcie I. wyroku. W pozostałym zakresie apelacja, jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., o czym rozstrzygnięto w punkcie II. wyroku.

W postępowaniu przed Sądem II instancji skarżący wygrał sprawę w 46,5%, zatem zgodnie z art. 100 k.p.c. zdanie pierwsze w związku z art. 391 § 1 k.p.c., w tej części strona pozwana winna ponieść koszty postępowania odwoławczego.

Łącznie koszty te wyniosły 4284 zł, w tym po stronie powoda objęły opłatę od apelacji w kwocie 684 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1800 zł ustalone na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w związku z § 2 pkt 5 cytowanego wyżej rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym począwszy od dnia 27 października 2016r. Pozwany poniósł w postępowaniu apelacyjnym wydatek z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1800 zł wynikającej z powołanych wcześniej regulacji. Z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego podlegała więc zasądzeniu na rzecz skarżącego kwota 192 zł, stanowiąca różnicę między kosztami, które winien ponieść pozwany stosownie do wyniku postępowania odwoławczego a kosztami, które poniósł w postępowaniu przed Sądem II instancji, po zaokrągleniu do pełnego złotego ($4284 \text{ zł} \times 46,5\% = 1992,06 \text{ zł}$; $1992,06 \text{ zł} - 1800 \text{ zł} = 192,06 \text{ zł}$). Z tych względów o kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto jak punkcie III. wyroku.